

کویر کرمان

پیدا شدن وسایل فراوان از دوره باستان که بسیاری از آن‌ها به غارت رفت و از موزه‌های بزرگ جهان سر درآورد و البته هنوز جای جای حاشیه این رودخانه آثار ارزشمندی را در آغوش دارد که سخنگوی تمدنی درخشان در عمق تاریخ است. با کاوش‌های تپه «یحیی» واقع در دره «صوغان» نزدیک شهرستان بافت، همه و همه گواهان بزرگ و متقنی بر وجود تمدن‌های اولیه بشری در نقاط مختلف کرمان زمین و سیر تدریجی آن و درخشش چهره ساکنان این نواحی در به وجود آوردن تاریخ تمدن مردم جهان است.

موقعیت و وسعت

شهر کرمان به عنوان مرکز استان کرمان، در فاصله ۱۰۶۴ کیلومتری تهران در جنوب شرقی ایران قرار گرفته است. استان کرمان پس از استان خراسان دومین استان پهناور کشور ایران محسوب می‌شود؛ بیش از دوازده درصد از خاک کشور را به خود اختصاص داده و حدود ۱۹۲۹۷۸ کیلومترمربع وسعت دارد. در تقسیم‌بندی کشور به عنوان استان هشتم در نظر گرفته شده است.

ویژگی‌های جغرافیایی

به علت مجاورت با کویر، کرمان با ارتفاع حدود ۱۸۰۰ متر از سطح دریا، دارای آب و هوای خشک و معتدل و رطوبتی بسیار کم است. کمبود آب به طور نسبی موجب شده که شهرها و آبادی‌ها دور از هم و در جاهایی پدید آیند که سفره آبی گسترده شده و یا چشمه‌ای از زمین جوشیده باشد.

وسعت این سرزمین و شرایط اقلیمی، موجب تنوع آب و هوا در شهرها شده است. چنان‌که اگر در فاصله کمتر از یک روز به چند شهر استان سفر کنیم، چهار فصل را می‌بینیم. شهرهای کرمان، رفسنجان، سیرجان و شهرابک، آب و هوایی تقریباً معتدل و شبیه به هم دارند با اختلاف زیاد درجه دما در شب و روز، شهداد و کهنوج گرم و خشک، جیرفت گرم و مرطوب، بافت، سیرج و رابر و بردسیر، خنک و خوش آب و هوا و از نقاط ییلاقی استان به شمار می‌روند و بقیه شهرها نیز آب و هوایی بینابین دارند.

در منابع تاریخی و جغرافیایی و براساس شنیده‌ها و افسانه‌های کهن، نام کرمان به صورت‌های گوناگون کارمانیا، کرمانیا، کریمان، کارمانی، کرمانی و کرمان آمده است. تا آن‌جا که پیداست، از زمان حکومت اشکانیان، نام بعضی از مراکز ایالات به نام اسم خود ایالت نام‌گذاری گردیده و کرمان هم از این امر مستثنی نبوده است. براساس شواهد تاریخی، شهر کرمان در گذشته به «گواشیر» و «بردشیر» مشهور بوده. اما در زمان قاجاریه نام ایالت کرمان با مرکز آن یکی شده است.

یادگارها و ماندگارهای تاریخ و فرهنگ کرمان

کرمان دارای تاریخی باستانی و پیشینه‌ای پر حادثه است و کرمانیان نیز از مردمان بزرگ و پر آوازه تاریخ به شمار می‌روند.

بر طبق پژوهش‌های خاورشناسان و آثار به دست آمده از نقاط مختلف کرمان، این سرزمین از نخستین دوره تاریخ زندگی بشر، محل سکونت بوده است.

آثار سفالی، سنگی، فلزی منقوش و حصیری به دست آمده از «شهداد» که درفش برنزی یافت شده در میان آن‌ها، منحصر به فرد و گویاترین شاخصه تمدن بشری است، سفال‌های منقوش و سکه‌های مسی و برنزی به دست آمده از تمدن «غبیرا» در نزدیکی بردسیر، کاوش‌های «کمبرگ» کارلوفسکی «آمریکایی» در منطقه «لنگر» که منجر به پیدا شدن قدیمی‌ترین پارچه کتانی و انواع سفال‌های منقوش و سنگ‌های صابونی شده است، دست‌آوردهای شناخته شده از تمدن «راور»، گنجینه آثاری که در خانمان (۴۵ کیلومتری شرق رفسنجان) به دست آمده و هنوز چگونگی کاربرد بعضی از این وسایل مشخص نشده، کاوش‌های «ژوزف ر. کالدول» در روستای «دشتکار» بردسیر موسوم به «تل ابلیس» که نشان‌دهنده پیش‌گامی مردمان این ناحیه در استخراج سنگ مس و ذوب‌آهن و ساختن وسایل زندگی از این جنس و هم‌چنین سفال‌گری و تزئین ظروف مذکور با نقوش زیبای هنری با آثار تمدن «جیرفت» شهری که در کنار رودخانه «هللی» واقع شده و

وسعت این سرزمین و شرایط اقلیمی، موجب تنوع آب و هوا در شهرها شده است. چنان‌که اگر در فاصله کمتر از یک روز به چند شهر استان سفر کنیم، چهار فصل را می‌بینیم

بنیادین و واقعیت‌های جامعه

تحول

احمد فتحی،
مدیر کل آموزش و پرورش
استان کرمان

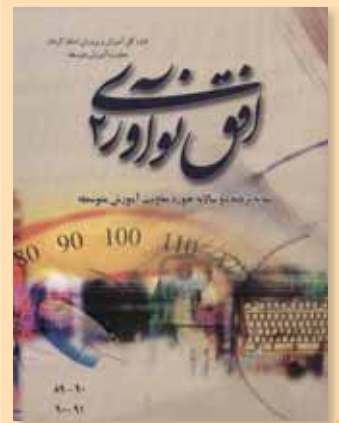
○ برای اجرایی شدن تحول بنیادین شما چه اقداماتی انجام داده‌اید؟

در بحث تحول بنیادین فکر بسیار ناصوابی است که گمان کنیم آموزش و پرورش تنها متولی این کار است. نباید عرصهٔ تعلیم و تربیت را در چهارچوب شرح وظایف آموزش و پرورش خلاصه کنیم. ما بخشی از وظیفهٔ تعلیم و تربیت را به عهده داریم؛ ضمن این که فرصت آزمون و خطا هم نداریم.

مدیریت تحول

این مسائل باعث شد که ما در حوزهٔ برنامه‌ریزی، به مشاوه خیلی اهمیت بدهیم. لذا چهار شیوهٔ مدیریتی را به همکاران اعلام کردیم که اولین آن مشورت در تصمیم‌سازی بود. خوشبختانه این مسئله در همهٔ بخش‌ها اتفاق افتاده و همه احساس نقش‌آفرینی می‌کنند. دومین عنصر کار ما، تفویض اختیار بود. تعلیم و تربیت با تحکیم سازگاری ندارد. اگر فردی را که در پستی می‌گذارید احساس کند تمام اختیارات را داراست، توانایی‌ها، استعدادها و خلاقیت‌هایش بروز می‌کند و در مجموع بارش فکری ایجاد می‌کند. من نسبت به معاونانم چنین نگاهی دارم و از آن‌ها خواسته‌ام نسبت به مسئولان دیگر این‌طور عمل کنند. اگر کسی را قبول ندارند به او مسئولیت ندهند و اگر کسی را پذیرفتند، تفویض اختیار لقلهٔ زبانشان نباشد. لذا شورای معاونین ما ۳۲ عضو دارد و هم‌چنان که گفته‌ایم، مسئول کارپردازی هم در حوزهٔ کارش مدیر کل است.

عنصر سوم کار ما نظارت و کنترل است. البته دستگاه‌های این حوزه مثل حراست و بازرسی و... از مچ‌گیری به شدت پرهیز می‌کنند. این عنصر تنها به معنای پیشگیری است. به گونه‌ای رفتار کنید که همه بپذیرند شما دوست آن‌ها هستید. آخرین نکته بحث تشویق و تنبیه است. ما معتقدیم تشویق در حداعلی و تنبیه در حد ضرورت لازم است.

○ مدیران کل آموزش و پرورش استان کرمان پس از انقلاب اسلامی

عبدالحسین ساوه، محمود نصری، شهید حاج شیخ علی ایرانمنش، محمود فرشیدی، شهاب‌الدین غندالی، محمد اسدی، حمید صافی‌زاده، محمد تقی‌زاده.

ما هدف اول را توسعه و تعمیق فعالیت‌های پرورشی در نظر گرفتیم، توسعه را هم مدنظر قرار دادیم. یعنی نخواستیم به وضع موجود راضی بوده و در عین حال انتظار داشته باشیم که توسعه نیز همراه با تعمیق باشد. می‌خواستیم کاری ظاهری و روبنایی نباشد. بعد هم دیدگاه کیفیت‌بخشی نسبت به امر آموزش داشته باشیم؛ آموزشی که بستری برای رسیدن به کارهای تربیتی و اخلاقی است. لذا می‌بایست پیوند مبارکی بین مسائل آموزشی و تربیتی ایجاد کرد. اولین اقدام ما آسیب‌شناسی بود. سؤال این بود که اساساً تربیت دینی ما چه آسیب‌هایی به همراه داشته است. چرا ما بعد از این همه سال اعلام می‌کنیم که آن قدری که در آموزش موفق بودیم در تربیت و اخلاق توفیق پیدا نکردیم؟

در هر حال، ۱۲۰ مورد را به عنوان آسیب‌های تربیت دینی استخراج کردند. آن را خلاصه کردند که به ۸۰-۷۰ مورد رسید و مبنای برنامه‌های تربیتی ما قرار گرفت. در واقع کار از ابتدا عالمانه، هوشمندانه و واقع‌بینانه بود. ما به واقعیات موجود جامعه توجه کردیم. آن‌چه در بحث تحول بنیادین در کل کشور می‌تواند به آن توجه شود، توجه به همین واقعیات‌های موجود در جامعه است. ما به طور مشخص در همه حوزه‌های تربیتی، آموزشی، پژوهشی و... دو مورد را دنبال کردیم؛ یکی این که باید نخبه‌پروری کنیم؛ یعنی اگر خداوند درون کسی استعدادی قرار داده، ما زمینه را فراهم کنیم تا او احساس ایستایی نکند. نکته بعد این که باید این نگاه را فراگیر کنیم. یعنی هم برای این تعداد دانش‌آموز خاص برنامه داشته باشیم و هم برای همه دانش‌آموزان.

شماره ۵ بهمن ۹۰
دوره ۱۷

تربیت معلم

مرکز آموزش عالی

استان کرمان دارای مراکز تربیت معلم متعددی است که عبارتند از: مرکز آموزش عالی و تربیت معلم خواجه نصیر، مرکز تربیت معلم شهید باهنر کرمان، آموزشکده شهید دادبین، آموزشکده شهید چمران، آموزشکده فنی و حرفه‌ای دختران فاطمه الزهرا (س)، تربیت معلم شهید رجائی و آموزشکده رضوان.

○ پژوهشکده تعلیم و تربیت

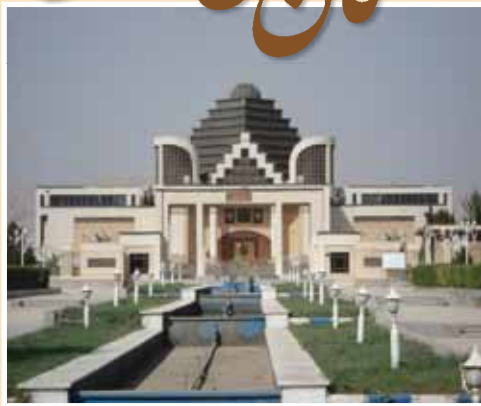
این مرکز بنا به اهمیت و ضرورت پرداختن به امر پژوهش و نقش ارزنده تفکر پژوهشی در هر گونه تصمیم‌گیری و کار اجرایی، در فروردین ماه ۱۳۷۴ با هدف برقراری پیوند بین محتوای آموزش‌های کلاسیک و طرح‌های پژوهشی، آموختن شیوه تفکر منطقی، تمرین تقویت پرسشگری و دقت بیشتر در پدیده‌های گوناگون راه‌اندازی شده است که اهتمام در رسیدن به این اهداف به تربیت جوانان پژوهشگر منتهی خواهد شد. از سال ۱۳۷۶ اقدامات ارزنده‌ای در توسعه و گسترش این مرکز در زمینه‌های مختلف به صورت کمی و کیفی صورت گرفته است که اهم آن‌ها عبارت‌اند از:

- همکاری در طرح‌های پژوهشی بین‌المللی تیمز در سه مرحله و پزلز در یک مرحله؛
- عضو انجمن جامعه‌شناسان ایران؛
- عضو انجمن انسان‌شناسی ایران؛
- تأسیس مرکز اسناد به منظور جمع‌آوری و نگهداری اسناد از دیرباز تاکنون برای استفاده محققان و دانش‌پژوهان؛
- ایجاد دفتر روابط بین‌الملل پژوهشکده؛
- راه‌اندازی کلاس‌های المپید و مسابقات علمی داخلی و خارجی؛
- همکاری در طرح‌های پژوهشی سازمان فرهنگی ملل متحد (یونسکو)؛
- اجرای ۲۴ طرح پژوهشی در زمینه مسائل اجتماعی، فرهنگی و تربیتی؛
- نظارت بر ۴۰ پایان‌نامه دانشجویی؛
- نظارت بر ۲۰ طرح پژوهشی ملی و استانی در حوزه علوم اجتماعی و تعلیم و تربیت.

- تأسیس انجمن‌های پژوهشی در رشته‌های مختلف تاریخ، جغرافیا، هنر، نجوم، ریاضی، زیست‌شناسی، شیمی، فیزیک، علوم اجتماعی، قرآن پژوهی، مکانیک، میکروبیولوژی، کامپیوتر، الکترونیک، واحد تکنولوژی، هنر، مدیریت آموزشی، انجمن نونهالان پژوهشگر، علوم گیاهی، ربانیک، انجمن نوجوانان پژوهشگر، انجمن دانشجویان پژوهشگر؛
- انجام و راهنمایی مجریان طرح‌های پژوهشی مورد نیاز آموزش و پرورش و اجرای طرح‌های مذکور؛
- تأسیس کتابخانه که یکی از کتابخانه‌های بزرگ کرمان به شمار می‌رود. شمار کتاب‌های موجود بالغ بر پنجاه هزار جلد می‌گردد؛
- ایجاد سایت رایانه و مجهز شدن به پیشرفته‌ترین سیستم‌های ارتباطی؛
- برگزاری کلاس‌های تحقیقی و پژوهشی معلمان پژوهنده؛
- راهنمایی و هدایت دانش‌پژوهان دانش‌آموز از سوی بخش‌های مختلف و شرکت آنان در جشنواره خوارزمی و مسابقات بین‌المللی؛

شهر کرمان

مکان برای آموزش تاریخ در

بخش‌هایی از این موزه در سال ۱۳۸۴ تأسیس شده است. هدف از ایجاد و راه‌اندازی این مجموعه، ترویج فرهنگ پژوهش و تحقیق در بین فرهنگیان و دانش‌آموزان و نیز خلق پل‌هایی از هویت واقعی گذشته بر بحر قابلیت‌های امروز است. موزه آکبر یکی از واحدهای پژوهشکده تعلیم و تربیت است که شامل بخش‌ها و عملکردهای ذیل می‌شود:

● گنجینه تاریخ صد و ده ساله آموزش و پرورش

استان کرمان: در این قسمت بیش از یک قرن تاریخ اخیر آموزش و پرورش استان کرمان در قالب اسناد و مدارک تاریخی، در ۲۴ غرفه به نمایش گذاشته شده است:

* یک جلد قرآن کریم خطی که به مناسبت یک ربع قرن پیروزی انقلاب اسلامی توسط فرهنگیان هنرمند خوش‌نویس استان در یک روز نگاشته شده است؛

* بیش از ۱۱ هزار سند و مدرک تاریخی مربوط به صد و ده سال اخیر تاریخ آموزش و پرورش استان کرمان؛

* کتب قدیمی درسی، غیردرسی و خطی؛

* وسایل کمک آموزشی قدیمی.

● نمایشگاه دائمی اختراعات و دستاوردهای

علمی، پژوهشی و تألیفات فرهنگیان و دانش‌آموزان استان کرمان: این بخش به نمایشگاه دائمی دستاوردهای علمی و پژوهشی دانش‌آموزان و معلمان پژوهش‌گر و مخترع استان کرمان اختصاص یافته است. این نمایشگاه در سال ۱۳۸۹ افتتاح گردید.

● سایت اسناد و کتب درسی: این بخش شامل:

سایت جست‌وجوی اسناد و کتب قدیمی و تاریخی آموزش و پرورش استان کرمان است که با استفاده از برنامه نرم‌افزاری مربوطه توسط همکاران موزه، اسکن و سپس اطلاعات اسناد پس از درآوردن کلیدواژه و شماره‌گذاری در سایت پژوهشکده با نشانی وبگاه www.asrketab.ir در بخش گنجینه اسناد ثبت می‌شوند.

○ **موزه دفاع مقدس:** این موزه یکی از پدیده‌های ماندگار و نتایج منحصربه‌فرد کنگره بزرگداشت سرداران و هشت هزار شهید استان کرمان و سیستان و بلوچستان است که به مدت ۱۱ ماه در کرمان و با هدف انتقال فرهنگ ایثار، جهاد، شهادت و همچنین اثبات حقانیت ملت مسلمان ایران در جنگ ۸ ساله ایران و عراق بنا شده است. این موزه در زمینی به مساحت ۲۳ هزار مترمربع و با زیربنای ۲۵۵۰ مترمربع با صرف هزینه‌ای بالغ بر ۱۱ میلیارد ریال ساخته شد و در هفتم خرداد ماه ۱۳۷۷ در سالروز فتح خرمشهر (روز مقاومت ملی) افتتاح شد. ساخت این موزه در مرکز شهر و جنب مصلاي بزرگ کرمان موقعیت مناسبی به این مرکز فرهنگی بخشیده است. سردر ورودی موزه با نماد هشت سال مقاومت و پایداری دارای هشت پایه است و بعد از آن ضریحی از پوکه وجود دارد که نبرد عاشورایی ملت مسلمان ایران را تداعی می‌کند. در یکی از تالارهای موزه اسناد کمک و حمایت کشورهای مختلف به عراق در طول ۸ سال جنگ به نمایش درآمده است. همچنین بخشی از عملیات پیروزمندانه والفجر ۸ به صورت ماکتی با استفاده از نور، صدا، فیلم و توپوگرافی به نمایش درمی‌آید.

○ **موزه آکبر:** آکبر! یک واژه سره (ناب) فارسی است به معنی فروزندگی، روشنایی بخش و آن چه که باعث روشنایی می‌شود. ظاهراً نام وسیله‌ای هم بوده که در ایران باستان از آن برای برافروختن آتش استفاده می‌کردند. دلیل این که این نام برای موزه انتخاب شده این است که اسناد و تصاویر موجود می‌توانند بهترین منبع و منشاء برای پژوهش‌گران و روشن‌کننده راه برای ایشان باشند.

مشارکت در تولید کتاب عربی

○ تاریخچه طرح تألیف کتاب‌های عربی در استان کرمان

در سال ۱۳۸۳ بخشنامه‌ای از سوی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی و دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی مبنی بر درخواست مشارکت استان‌ها در تألیف کتب درسی به آموزش و پرورش استان کرمان ارسال شد. با توجه به این‌که در استان کرمان زمینه مناسبی برای انجام کار در درس عربی راهنمایی وجود داشت، از سوی استان برای مشارکت در تألیف کتب عربی اعلام آمادگی شد. لذا پس از طی مراحل مختلف کار، موافقت از طرف سازمان پژوهش اعلام و استان اقدام به تعیین اعضای گروه تألیف نمود. پس از تشکیل گروه از طرف دفتر تألیف، دوره‌های توجیهی و کارگاه‌های آموزشی متعددی با حضور اعضای گروه تألیف استان در محل تربیت معلم بلال حبشی تهران برگزار شد.

○ آیا استان‌های دیگر نیز در زمینه تألیف کتاب‌های عربی متقاضی بودند؟

بله. در ابتدا سه استان متقاضی تألیف کتاب عربی شدند اما در نهایت به دلایلی از جمله هم‌سویی بیشتر طرح استان کرمان با اهداف دفتر تألیف، کار گروه کرمان مورد تأیید قرار گرفت. پس از آن کار به صورت جدی آغاز و دو درس به عنوان نمونه به گروه عربی دفتر تألیف ارائه گردید که مورد تأیید واقع شد.

○ آیا همه کتاب‌ها در یک مرحله تألیف شد؟

خیر، بعد از تألیف قسمتی از کتاب سال اول راهنمایی، از سال ۱۳۸۴ به مدت دو سال کار با وقفه مواجه و تعطیل شد. پس از آن در سال ۱۳۸۶ مجدداً کار از سوی سازمان پژوهش دنبال گردید و کتاب کلاس اول راهنمایی از سوی استان علی‌رغم همه مشکلات به دفتر تألیف ارائه و طی

جلسه‌ای مورد تحلیل و نقد مسئولان گروه عربی وزارتخانه قرار گرفت و تیم تألیف دفاعیات خود را ارائه نمود و کار دوم و سوم هم به همین منوال دنبال شد.

○ رویکرد معلمان مؤلف برای تألیف کتاب عربی استان کرمان چه بوده است؟

از آن‌جا که برای هر درس در سازمان پژوهش، راهنمای برنامه درسی خاصی تدوین می‌گردد، تألیف کتب عربی استانی نیز در چهارچوب همان راهنمای برنامه درسی باید صورت پذیرد و گروه‌های تألیف استانی مجاز به تغییر سرفصل‌ها نیستند و فقط در چگونگی ارائه مطالب به فراگیران می‌توانند نوآوری داشته باشند. بنابراین سعی بر آن شد که در ارائه مطالب و محتوای کتاب، از روش‌های تعاملی و اکتشافی استفاده شود و ارائه مطالب، تنوع و جذابیت بیشتری داشته باشد که این امر در ارائه قواعد و تمرین نیز مدنظر قرار گرفت.

ویژگی‌های متفاوت بودن کتاب‌های شما چیست؟

آنچه مدنظر گروه تألیف استان کرمان قرار گرفته در خدمت متن بودن قواعد عربی است. عوامل مختلفی در بحث یادگیری زبان جزو اصول ثابت و لایتغیر هستند که در نظر نداشتن هر یک از آن‌ها کار را دشوار می‌سازد.

گوش کردن، سخن گفتن، خواندن و نوشتن چهار مرحله اصلی آموزش هر زبانی هستند. با توجه به این که در راهنمای برنامه درسی که از سوی دفتر تألیف آماده شده، نوشتن و سخن گفتن به زبان عربی مورد نظر نیست؛ تنها رکنی که برای تعمیق آموخته‌های عربی باقی می‌ماند، رکن خواندن است آن هم نه خواندن طوطی‌وار، بلکه «خواندن توأم با درک مطلب و فهم آن».

بدین جهت تیم تألیف استان خواندن و درک متون را بیشتر مورد تأکید قرار داده و بر این عقیده است که یکی از عوامل دشواری زبان عربی و بی‌علاقه بودن دانش‌آموزان، عدم توجه معلمان محترم به قرائت صحیح و کامل متون عربی است؛ بنابراین بحثی را تحت عنوان «للقراءة» در کتاب‌ها آورده که حاکی از توجه به این مقوله است.

به چه دلیل این بخش را شما مهم‌تر می‌دانید؟

از مهم‌ترین اهداف آموزش درس عربی در مدارس ایران، «درک مطلب و فهم متون دینی و ادبی و در رأس آن‌ها قرآن» است. با توجه به این مهم و علم به این که در سطوح یادگیری نظری، «شناخت» مقدم بر «ساخت و کاربرد» بوده، لذا ما در آموزش قواعدی که در راستای «فهم متون» مورد نیاز است، ابتدا شناخت را مقدم می‌داریم که فراگیر اول مطلب را بشناسد و پس از آن در صورت نیاز آن را به کار برد یا به عبارتی «بسازد». به عنوان مثال، ابتدا باید فعل ماضی یا مضارع را در جمله «تشخیص» دهد، سپس آن را «بسازد» و در جمله «به کار برد»؛ چرا که «به کار بردن» در جمله، ارتباط مستقیمی با «درک مطلب و ترجمه» ندارد.

بخشی نیز در کتاب به عنوان «ماجرای مکعب‌ها» مطرح شده که دانش‌آموز با کاردستی و بازی بتواند مطالب آموخته شده را تعمیق بخشد.

ویژگی‌های خاص کتاب عربی تألیفی استان کرمان

نکته دیگر در این کتاب‌ها همزمانی تدریس فعل‌های ماضی و مضارع و حذف صیغه‌های مثنی در سال دوم

و آموزش توأم با امر و نهی در سال سوم است که کتاب را سبک‌تر و آموزش آن را ساده‌تر می‌نماید، چرا که در کتاب‌های وزارتی دانش‌آموز برای هر صیغه فعل یک ضمیر منفصل می‌آموزد و توانایی تعمیم ضمیرهای صیغه‌هایی را که در آموزش ماضی فرا گرفته برای آموزش مضارع کمتر دارد؛ مثلاً دانش‌آموز برای یاد گرفتن دو صیغه اول در ماضی و مضارع، «چهار محتوا» باید فراگیرد: «هو + ذهب» و «هو + یذهب». با این دیدگاه وقتی که دو فعل با هم آموزش داده شوند، یک محتوا کم می‌شود: «هو، ذهب، یذهب». این روش تدریس با توجه به نظرخواهی‌ها و ارزیابی‌ها از سوی دانش‌آموزان و معلمان با استقبال بیشتری مواجه شده است.

مشکلات و موانع کار

ابتدا باید یادآور شویم که ذکر این مشکلات صرفاً جهت بیان تجربه است که در موارد مشابه با رفع آن‌ها باعث پیشرفت بهتر کار طرح «چند تألیفی» - که اکنون کشور ما در ابتدای آن راه قرار دارد - شود.

* از مهم‌ترین مشکلاتی که در حوزه اجرا با آن مواجه بودیم این بود که طرح و برنامه‌ای منسجم که با تغییرات در سطوح مختلف وزارت و سازمان و استان پابرجا باشد و افراد جدیدالورود در سمت‌های مختلف بتوانند آن کار را بدون اشکال دنبال کنند، موجود نبود؛ یا اگر بود چون مسبوق به سابقه‌ای نبود، در اجرا با مشکل مواجه شد.

از سمت راست: معین الدین سعید - مهدی مهریزی - منصور حاجی‌زاده

* سرفصل لازم برای پرداخت هزینه‌های تألیف تعیین نشده بود و اگر هم اسماً تعیین شده بود، در پرداخت آن مشکلاتی به وجود آمد؛ علی‌رغم این که در جلسات و کارگاه‌های آموزشی بر آن تأکید فراوان شد و برآورد صحیح و واقعی از هزینه‌های تألیف نیز صورت گرفته بود.

* واضح است که استان‌ها، امکانات لازم و پیشرفته‌ای را که در سازمان پژوهش قرار دارد، در اختیار ندارند و این محدودیت هماهنگی مسئولان دفتر تألیف با استان به آسانی می‌تواند مرتفع گردد. از مهم‌ترین موارد این امکانات عدم وجود طراح و گرافیست ماهر در استان‌هاست. گروه تألیف استان در ابتدا فردی را برای طراحی معرفی کرد که در تهران

معلمان نمونه کشوری استان کرمان

محمد علی جهانشاهی

جهانشاهی در سیرجان متولد شده و هم اکنون نیز در همین شهر با عنوان دبیر خدمت می‌کند. وی بیش از ۲۲ سال سابقه خدمت دارد و در طی این سال‌ها به موفقیت‌های شایان توجه و ارزشمندی دست یافت که موجب شد در سال ۸۹-۹۰ به عنوان معلم نمونه کشوری از استان کرمان برگزیده شود. اهم فعالیت‌های جهانشاهی عبارت‌اند از:

- ارائه تحقیق تحت عنوان بررسی آثار روانی تشویق و تنبیه در میزان یادگیری دانش‌آموزان؛

- ارائه تحقیق تحت عنوان بررسی چگونگی اوقات فراغت دانش‌آموزان؛
- ارائه پیشنهادی کاربردی در زمینه عوامل مؤثر در افزایش کارایی دبیران؛
- چاپ مقاله در روزنامه تحت عنوان: بررسی علل افت تحصیلی دانش‌آموزان پایه اول متوسطه.

وی در همایش‌های متعددی شرکت کرده و مقالاتی نیز ارائه داده است.

زهرآ پیش‌بین

پیش‌بین متولد شهر سیرجان است. وی پس از گذراندن تحصیلات خود و کسب دیپلم در این شهر در مرکز تربیت معلم آن پذیرفته شد. پس از اشتغال به تدریس در مناطق سیرجان و کهنوج، مجدداً به ادامه تحصیل پرداخت و موفق به کسب مدرک لیسانس و فوق‌لیسانس از مرکز مدیریت دولتی کرمان گردید. او در سمت‌های آموزگار، دبیر، معاون و مدیر کارنامه‌ای موفق از خود ارائه داد. اهم فعالیت‌های وی در سال‌های خدمت که موجب انتخاب او به عنوان «معلم نمونه کشوری» شده به این شرح است:

- کسب رتبه اول استانی در طرح پیشرو در سال تحصیلی ۸۹-۸۸؛
- گذراندن بیش از ۲۰۰۰ ساعت دوره ضمن خدمت؛
- مدرس دوره‌های ضمن خدمت فرهنگیان؛
- مدرس آموزش خانواده در سطح مدارس شهرستان؛
- انجام پژوهش در زمینه دلایل افت تحصیلی در سطح مدارس راهنمایی و دبیرستان‌های شهرستان سیرجان در درس زبان انگلیسی؛
- انجام پژوهش تطبیقی در ارتباط با نظرات مراجع تقلید در مورد احکام مربوط به زنان.

دوره دید اما به دلایلی وی از گروه تألیف جدا شد و فرد ماهر دیگری هم جایگزین او نگردید. در نتیجه کتاب‌های ما هنوز که هنوز است از ضعف طراحی رنج می‌برند.

* خبرگان تألیف آگاهند که با چاپ شدن یک کتاب - آن هم کتاب درسی - کار تألیف پایان نیافته، بلکه این تازه ابتدای راه است که با بازدید از آموزشگاه‌ها و بررسی طرح‌های اجرا شده در کتاب، اشکالات احتمالی در چاپ و طراحی و همچنین رویکردهای کتاب را جست‌وجو کرده و در جهت رفع آن و پر بارتر کردن زحمات کشیده شده، برنامه‌ریزی کنند. همان‌گونه که این کار در وزارت و در گروه‌های درسی دفتر تألیف هنوز معمول است و با این‌که طراحی کتاب جدیدالتألیف چند سال است که در بعضی گروه‌ها پایان یافته اما تعدادی از مؤلفین و استادان هفته‌ای یک یا چند روز در گروه حضور می‌یابند، هر چند این امکان علی‌رغم پافشاری گروه تألیف استان و مراجعه به مسئولین استان، محقق نگشت و علت آن عدم وجود ساعت قلمداد شد؛ چون که گروه‌های آموزشی ساعات محدودی دارند و نمی‌توان گروه را هفته‌ای یک روز، مأمور بررسی و تحقیق و رفع اشکالات احتمالی کرد. بنابراین کار تألیف هم‌چنان نیمه تمام و دارای اشکالات تاییدی، طراحی، کمبود تصاویر، و... باقی ماند.

● **اعضای فعلی تیم تألیف عربی استان به شرح زیر هستند:**

آقای دکتر وصال میمنندی متخصص موضوعی؛ آقای مهدی مهریزی؛ آقای معین‌الدین سعید؛ آقای منصور حاجی‌زاده نماینده گروه تألیف.

اداره کل آموزش و پرورش استان کرمان در آینه آمار

تعداد ادارات آموزش و پرورش:	۳۲
تعداد فرهنگیان:	۴۲۴۷۱ نفر
تعداد آموزشگاه‌ها:	۶۲۲۰ باب
تعداد دانش‌آموزان:	۵۲۹۷۲۴ نفر
تعداد شهدای فرهنگی:	۲۱۲ نفر
تعداد شهدای دانش‌آموز:	۱۶۰۰ نفر
تعداد فرهنگیان ایثارگر:	۵۷۲۵ نفر

نفس و امریه مدرسه و مدارس استان کرمان

شیوه اجرای طرح

ارزیابی از عملکرد مدیران در قالب طرح مذکور به دو شکل صورت می‌پذیرد:

* خودارزیابی: هر مدیر عملکرد خود را براساس شاخص‌هایی که به او ارائه شده در فرم‌های ارسالی ارزیابی می‌کند. در این فرم‌ها که به هر مدیر داده می‌شود، موارد زیر مورد بررسی قرار می‌گیرد: عملکرد مدیر براساس شرح وظایف او، عملکرد مدیر از منظر شورای مدرسه، عملکرد مدیر از منظر شورای دبیران، عملکرد مدیر از منظر انجمن اولیا و مربیان و عملکرد مدیر از منظر شورای دانش‌آموزی.

* ارزیابی همتایان: عملکرد هر مدیر توسط یکی از مدیران سایر مدارس براساس برنامه‌ای که از سوی آموزش و پرورش منطقه/ شهرستان تنظیم و به مدارس ارسال می‌شود، مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. در این رابطه برنامه به گونه‌ای تنظیم می‌شود که بازدید مدیران به صورت سیکلی انجام می‌گیرد. به عبارتی، بازدید مدیران به صورت رفت و برگشتی نباشد.

فرم نتایج خودارزیابی در ۲ نسخه تنظیم، نسخه اول به واحد آموزشی و نسخه دوم آن به کارشناس آموزشی شهرستان/ منطقه ارسال می‌گردد.

فرم ثبت نتایج ارزیابی همتا، توسط ارزیابی‌کننده فقط در یک نسخه تنظیم و برای کارشناس آموزش شهرستان/ منطقه فرستاده می‌شود.

نتایج حاصل از ارزیابی همتایان محرمانه تلقی گشته، ضرورت ندارد به اطلاع بازدیدشونده برسد.

هرگاه صحبت از نظارت می‌شود بلافاصله نگران ارزیابی می‌شویم. در حالی که این دو مفهوم متفاوت هستند. در آموزه‌های ارزشمند دین اسلام امر به معروف یکی از مهم‌ترین عوامل استحکام و رشد جامعه است. متأسفانه در استفاده از این اصل مهم به اشتباه رفته‌ایم، همکاران ما در استان کرمان با تدبیری ارزشمند، زمینه‌ساز این ارزش دینی شده‌اند.

معاونت آموزش و نوآوری سازمان آموزش و پرورش استان کرمان با همکاری گروه ابتدایی، راهنمایی، متوسطه نظری، فنی و حرفه‌ای و کاردانش اقدام به تهیه و اجرای طرح تقویت ارکان مدرسه از طریق نظارت همتایان کرده است. اهداف این طرح عبارت‌اند از:

- ترویج خودارزیابی به عنوان یکی از روش‌های پیشرفته ارزیابی در سطح مدارس با تکیه بر مبنای اعتقادی آن (حاسبوا قبل ان تحاسبوا)؛
- توسعه روش نظارت و ارزیابی همتایان با هدف انتقال تجارب در قالب یک نظارت بالینی و تخصصی؛
- توجه بیشتر مدیران محترم مدارس و سایر دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت در سطوح مختلف به اهداف دوره تحصیلی، ارکان مدرسه، شرح وظایف پرسنل آموزشی و اداری مدارس.

معلمان نمونه کشوری استان کرمان

پوران سلاجقه

سلاجقه متولد شهر بافت است. وی پس از گذراندن دوره تربیت معلم، در مرکز تربیت معلم الزهرا سیرجان، از سال ۱۳۶۸ تاکنون در روستاهای مختلف شهرستان‌های استان کرمان به عنوان دبیر و سرپرست شبانه‌روزی فعالیت می‌کند. اهم فعالیت‌های وی در سال‌های خدمت که موجب انتخاب او به عنوان «معلم نمونه کشوری» شده به شرح زیر است:

- کسب مقام برتر استانی در مسابقه پژوهشی ایثار و شهادت در سال ۱۳۸۵؛
- کسب مقام اول شهرستانی در مسابقه معلم پژوهنده؛
- کسب مقام برتر کشوری در زمینه مقاله‌نویسی با موضوع امام زمان (عج) در سال ۱۳۸۸؛
- معلم راهنمای دانش‌آموزان برای فعالیت‌های پژوهشی.

شماره ۵ بهمن ۹۰
دوره ۱۷